

Przedśłowie	5
--------------------	---

W 75. rocznicę ukazania się Szkiców historycznych Tadeusza Wojciechowskiego	15
--	----

SZKICE HISTORYCZNE X WIEKU

Kraków biskupi przed rokiem 1000. Przyczynek do dyskusji nad dziejami misji metodiańskiej w Polsce	49
---	----

1. Najstarszy biskupi Kraków, ale jaki: łaciński czy słowiański?	49
2. Książę pogański „siedzący w Wiśle”	53
3. <i>Termini autem eius ... Bug scilicet et Ztir cum Gra- couua civitate</i>	59
4. Prohor i Prokulf biskupami słowiańskimi czy łacińskimi?	65
5. Prohor i Prokulf biskupami ołomunieckimi?	70
6. „Hospodine pomiluj ny” – w Krakowie	76
7. Konkluzje	85

Ze spuścizny kulturowej misji arcybiskupa Meto- dego na pograniczu słowiańsko-germańskim	89
---	----

1. Język słowiański w działalności misyjnej Kon- stantyna i Metodego	89
2. Arcybiskup Metodyw klasztorze Benedyktynów w Reichenau w latach 870–873	95

Jakimi drogami przyszło do Polski chrześcijaństwo?	101
1. Misja metodiańska w Polsce	102
2. Hipoteza nadreńskiej genezy	113
3. Czesko-bawarska misja w Polsce	127
4. Wnioski	136
Czeskie chrześcijaństwo na Śląsku i w Małopolsce w X i XI wieku	139
Część 1. Podłoże polityczne wydarzeń	139
a. Geneza organizacji diecezjalnej Kościoła w Polsce południowej w świetle dokumentu cesarza Henryka IV dla biskupstwa praskiego z roku 1086	140
b. Rządy czeskie na Śląsku i w Krakowie. Początek i koniec	142
c. Bolesław Chrobry i Emnilda w Krakowie	145
Część 2. Przejawy chrystianizacji	147
a. Organizacja kościelna Polski południowej w X wieku	147
b. Pomniki archeologiczne i znaki językowe	148
c. Prohor i Prokulf, pierwsi biskupi krakowscy	149
d. Obecność św. Wojciecha w Krakowie	150
e. Czeskie chrześcijaństwo w Polsce	151
Ekskurs I. O przywileju cesarza Henryka IV dla biskupstwa praskiego z roku 1086	153
Ekskurs II. O dacie założenia biskupstwa praskiego	156
Ekskurs III. O początkach misji chrześcijańskiej na Węgrzech w drugiej połowie X wieku	159
Utworzenie metropolitalnej organizacji Kościoła polskiego na synodzie w Gnieźnie w dniach 9–10 marca 1000 roku	161
1. Tradycja kronikarska	161
2. Interpretacje historiograficzne	165
3. Analiza źródeł	167
a. Kronika Thietmara	167
b. Roczniki hildesheimskie	169
c. Analogia magdeburska (968)	170
d. Synod gnieźnieński (marzec 1000 roku)	172
4. „Zjazd gnieźnieński” w źródle polskim	175
5. Wnioski	178

Najstarsze klasztory w Polsce	183
1. Wstęp	183
2. Międzyrzecz	186
3. Trzemeszno czy Międzyrzecz?	187
4. Gdzie założył św. Wojciech klasztor: na Węgrzech czy w Polsce?	194
5. Kim był Astryk-Anastazy?	196
6. Arcybiskup Gaudenty inicjatorem jakiegoś klasztoru benedyktyńskiego w Polsce	201
7. Kazimierz jako siedziba eremitów	206
8. Geneza tradycji o Pięciu Męczennikach w Kazimierzu pod Koninem	213
9. W którym Kazimierzu była siedziba Pięciu Męczenników?	219
10. Mało znana tradycja o zaginionym klasztorze w Kaźmierzu Szamotulskim	221
11. Kazimierz i Łęczyca, czyli dalsze losy klasztorów doby Bolesława	224
12. Konkluzje	230
Ekskurs I. Czy Barnaba był współtowarzyszem eremitów kazimierskich?	232
Ekskurs II. Klasztor w pamięci mieszkańców Kaźmierza	237
Klasztor Benedyktynów w Tyńcu	241
I. Analiza dokumentów o początkach fundacji	246
1. Dokument legata Idziego z roku 1124 i bulla papieża Grzegorza IX z roku 1229	247
2. Próba rekonstrukcji pierwotnego dokumentu legata Idziego i analiza jego treści	249
a. Zakres i charakter darowizny królowej Judyty	254
b. Zakres i charakter nadań króla Bolesława Śmiałego: Bolesław i Judyta jako fundatorzy klasztoru	262
c. Nadanie dziesięcin kościelnych przez biskupa Radosta; formuły końcowe dokumentu	268
3. Zagadnienie interpolacji w dokumencie legata Idziego a bulla papieża Grzegorza dla Tyńca z roku 1229 i dokument confirmacyjny księcia Bolesława Wstydlivego z roku 1275	269
4. Wnioski i konkluzje z analizy dyplomatycznej	274
II. Roczniki i kroniki o początkach Tyńca	277
1. Tradycja późnośredniowieczna i jej pochodzenie	277
2. Roczniki i komemoracje o Tyńcu	278
3. Tyniec w tradycji kronikarskiej	290

III. Pomniki architektury i sztuki o początkach klasztoru	291
IV. Historyczny kontekst początków benedyktyńskiego Tyńca: wnioski i konkluzje	297
Początki klasztoru Benedyktynów w Mogilnie	305
1. Długoszowa wersja początków klasztoru mogileńskiego	306
2. Najstarsze dokumenty mogileńskie	313
a. O dacie powstania dokumentu rzekomo z 1065 roku	316
b. Analiza historyczna dokumentu z roku 1065/1147	320
c. Pogląd końcowy na dokument mogileński rzekomo z 1065 roku	325
3. Próba odtworzenia najstarszych dziejów Mogilna	327
a. Kto założył klasztor Benedyktynów w Lubiniu?	328
b. Kto założył klasztor Benedyktynów w Mogilnie?	335
Wnioski i propozycje	340
Ekskurs I. Zatargi z Czechami i Pomorzanami w pierwszym okresie rządów Bolesława Śmiałego (1058–1073)	342
Ekskurs II. Kto był założycielem biskupstwa płockiego?	358
Arcybiskup Henryk – Arcybiskup Bogumił – Arcybiskup Bogumił-Piotr	363
1. Arcybiskup Henryk	364
a. Weryfikacja źródeł o arcybiskupie Henryku	367
b. Kim był arcybiskup Henryk?	377
2. Sprawa Bogumiłów arcybiskupów polskich z XI i XII wieku	385
a. Źródłowe podstawy historii arcybiskupów Bogumiłów	385
b. Arcybiskup Bogumił-Piotr czy tylko arcybiskup Bogumił?	399
3. Kim był Bogumił, arcybiskup gnieźnieński i eremita z Dobrowa?	408
a. Analiza źródeł pisanych	409
b. Początki i rozwój kultu	417
c. Arcybiskup czy arcybiskup i eremita?	421
4. Co wiemy o historycznym arcybiskupie Bogumile z drugiej połowy XII wieku?	425
5. Konkluzje	429
List papieża Paschalisa II do arcybiskupa polskiego z początku XII wieku	431
1. Przegląd dyskusji	432
2. Ustalenie faktów	438

a. Adresat listu	438
b. <i>Rex et regni magnates</i>	439
c. Wzmianka o węgierskim księciu	439
d. Geografia bulli	442
e. Sprawa paliusza	443
f. Data wystawienia listu	444
3. Sprawa udziału arcybiskupa gnieźnieńskiego w sądzie nad biskupem Stanisławem	447
4. Konkluzje	450
Posłowie	451
I. Szkice historyczne X wieku	452
1. Obecność obrządku słowiańskiego (cyrylo-metodiańskiego) w Polsce	452
2. Topogeneza chrześcijaństwa w Polsce	454
3. Utworzenie arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i metropolitalnej organizacji Kościoła polskiego w roku 1000	455
II. Szkice historyczne XI wieku	461
1. Międzyrzecz – Kaźmierz	461
2. Benedyktyński Tyniec	467
3. Trzemeszno – Łęczyca – Mogilno – Lubień	468
4. W kręgu św. Stanisława	469
Wykaz ważniejszych skrótów	471
Pierwodruki artykułów zamieszczonych w niniejszym zbiorze	473
Indeks autorów	475